

การศึกษาพฤติกรรมและความตระหนักรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งาน
แอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู

A Study of User Behaviors and Data Security Awareness between Teacher
Education, University Students Using the TikTok Application

วิลาวัลย์ สมยาโรน^{1*}, เอกพล โฟธิจันทร์² และสุรางคณา ตี๋पालะ³
Wilawan Somyaron^{1*}, Eakaphon Phothichan² and Surangkha Tippala

¹อาจารย์ สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

^{2,3}นิสิตปริญญาโท สาขาวิชานวัตกรรมทางการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

¹Lecturer, Department of Education, School of Education, University of Phayao

^{2,3}Master's degree student, Master of Education Program in Education Innovators, School of Education, University of Phayao

*Corresponding Author, Email: Wilawan.so@up.ac.th

Received: March 12, 2024

Revised: March 29, 2024

Accepted: April 09, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู 2) ศึกษาความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ชั้นปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 214 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมและความตระหนักรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครูเป็นไปเพื่อความบันเทิงมากที่สุด ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 1.26) ความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู ในคำถามเชิงบวกซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับวิธีการป้องกันความปลอดภัยของข้อมูลบนโลกไซเบอร์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 1.07) ส่วนความตระหนักในการรักษา ความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครูในคำถามเชิงลบ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้วิธีการใช้งานที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของข้อมูลบนโลกไซเบอร์ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.51$, S.D. = 1.29)

คำสำคัญ: การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลบนโลกไซเบอร์ ความตระหนัก นิสิตครู

แอปพลิเคชัน TikTok

Abstract

This study aimed to 1) investigate behavior the teacher education students' s using the TikTok application, and 2) study the cybersecurity awareness in the use of the TikTok application. The sample group for this study consisted of the second-year teacher education students studying at the College of Education, University of Phayao, during the first semester of the academic year 2023, totaling 214 respondents. This sample size was randomized by using Krejcie and Morgan's table for determining sample size. The tool used for data collection was a questionnaire investigating the teacher education students' s behavior and awareness of data security in using the TikTok application. Data was analyzed by using the descriptive statistics, including mean (\bar{X}) and standard deviation (S.D.). The research revealed that the overall the teacher education students' s behavior using the TikTok application was primarily for their entertainment purposes at the highest level ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 1.26). the teacher education students' s cybersecurity awareness using the TikTok application, in positive questions related to data security prevention methods on the cyber world overall was at a high level ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 1.07). Meanwhile, their awareness of data security in negative questions, regarding the knowledge of usage that could lead to security risks in the cyber world, was at a moderate level ($\bar{X} = 2.51$, S.D. = 1.29).

Keywords: *Cybersecurity, awareness, teacher education students, TikTok application*

บทนำ

ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศที่เรียกว่า World Information Technology Age การสื่อสารออนไลน์เป็นสิ่งจำเป็นและกลายเป็นมาตรฐานใหม่สำหรับประชากรทั่วโลกเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างรวดเร็วและถูกต้อง พัฒนาการของเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาลทำให้การสื่อสารเป็นไปได้ง่ายและเร็วขึ้น ตอบสนองต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้นของสังคมที่มีความต้องการสื่อสารที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูง เทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงแต่เสริมสร้างความเร็วและความแม่นยำในการสื่อสารเท่านั้น แต่ยังช่วยเพิ่มความสะดวกสบายและความสุขในการดำรงชีวิตของผู้คน ทำให้การติดต่อสื่อสารและการทำกิจกรรมร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างง่ายดายและรวดเร็วยิ่งขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของเทคโนโลยีในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพชีวิต (แจ่มจันทร์ บุญโญปกรณ์: 2565) โซเชียลมีเดียกลายเป็นสื่อหลักในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ผู้คนนิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง ด้วยความสามารถ

ในการสร้างการตอบสนองและการมีปฏิสัมพันธ์ในหลากหลายรูปแบบผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โซเชียลมีเดียได้เปิดโอกาสให้ผู้คนได้แสดงความเป็นตัวเอง สร้างการเชื่อมต่อ และแลกเปลี่ยนข้อมูลกันทั่วโลก ความนิยมในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่เติบโตอย่างต่อเนื่องนี้ได้ทำให้เกิดการพัฒนาแอปพลิเคชันและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อรองรับการใช้งานที่หลากหลายและเฉพาะเจาะจง ซึ่งสะท้อนถึงความก้าวหน้าและอิทธิพลของโซเชียลมีเดียในสังคมปัจจุบัน

TikTok เป็นแอปพลิเคชันที่มีต้นกำเนิดจากประเทศจีน มีคุณสมบัติเด่นในการสร้างคลิปวิดีโอสั้น ๆ ที่มีระยะเวลาสูงสุดไม่เกิน 60 วินาที โดยนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลาย และได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในวงการสื่อสารมวลชนในปัจจุบัน แอปพลิเคชันนี้เริ่มต้นในประเทศจีนในปี 2016 ภายใต้ชื่อ Douyin ซึ่งแปลว่า “เสียงสั้น” ต่อมาในปี 2018 ได้เปิดให้บริการแพร่หลายทั่วโลกภายใต้ชื่อ TikTok ซึ่งเป็นการเลียนแบบเสียงของนาฬิกาที่ทำเสียง “ติ๊กต็อก” ในภาษาอังกฤษ ในตอนแรกแอปนี้อนุญาตให้ผู้ใช้สร้างวิดีโอได้ไม่เกิน 15 วินาที แต่ต่อมาได้ขยายเวลาไปจนถึง 60 วินาที ผู้ใช้สามารถผลิตเนื้อหาได้หลายประเภท ทั้งการเต้น ตลก หรือการแสดงตามด้วยริมฝีปาก แอปพลิเคชันนี้ได้รับความนิยมอย่างมากในหมู่วัยรุ่นทั่วโลก โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกาที่มีผู้ใช้งานกว่า 80 ล้านคน (อินดิจิทัล, 2563: ออนไลน์) ตามรายงานในปี 2020 แอปพลิเคชัน TikTok ได้รับการพัฒนาให้ใช้งานได้อย่างสะดวกสบายบนโทรศัพท์มือถือ สมาร์ทโฟน และแท็บเล็ต เพื่อตอบสนองความต้องการในการเข้าถึงเนื้อหาที่ทันสมัยและสดใหม่อย่างรวดเร็ว การพัฒนาแอปพลิเคชันสะท้อนให้เห็นถึงยุคสมัยที่เนื้อหาดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญในการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและอิทธิพลที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงและการบริโภคเนื้อหาในยุคปัจจุบัน

เมื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในทุกด้านของชีวิต ทักษะการสื่อสารและความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกลายเป็นสิ่งจำเป็น ผู้คนมีความสามารถในการใช้เครื่องมือและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ แต่การใช้งานโซเชียลเน็ตเวิร์คและเทคโนโลยีที่ไม่ระมัดระวังอาจนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งอาชญากรรมดิจิทัล ดังนั้น การมีสติและมีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยของการใช้งานอินเทอร์เน็ตจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อลดความเสี่ยงและสร้างสังคมดิจิทัลที่ปลอดภัย โดยสำหรับประเทศไทย เป็นลำดับต้น ๆ ของโลกที่พัฒนาเทคโนโลยีทางการเงินอย่างก้าวกระโดด แม้ประชาชนจะได้รับความสะดวกสบายแต่มีฉ้อโกงที่หาวิธีมาหลอกล่อจนประเทศไทยเป็นประเทศที่เกิดภัยทางการเงินมากเป็นอันดับ 6 ของโลกรองจากอินเดีย ไนจีเรีย ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลียที่เกิดปัญหา “ภัยทางการเงิน” มากที่สุดโดยการถูกหลอกให้ซื้อขายสินค้าหรือบริการมากที่สุด (สมาคมธนาคารไทย, 2566: ออนไลน์)

ด้วยเหตุนี้ จึงมีจากการกำหนดนโยบายเร่งด่วนในการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 ให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สื่อออนไลน์ และโครงข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบในเชิงสังคม ความปลอดภัย อาชญากรรมทางไซเบอร์ และสามารถใช้อินเทอร์เน็ต

เป็นเครื่องมือในการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง และเป็นไปตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้การแก้ไขปัญหาวาฬปลอมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต่อการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2563: ออนไลน์)

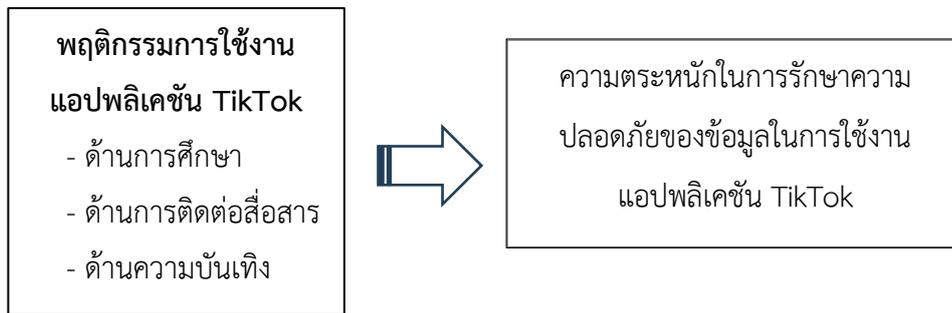
การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องปรับตัวเพื่อรองรับโลกที่เปลี่ยนแปลงด้วยการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ความรู้ด้าน ICT และทักษะชีวิต ครูมีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อเตรียมคนรุ่นใหม่ให้สามารถประยุกต์ใช้ความรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างสร้างสรรค์ (Bellanca & Brandt, 2010 อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2555) กล่าวถึง ทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม การสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (digital citizenship) เป็นแนวคิดที่สำคัญในการสร้างความเข้าใจ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบ การศึกษาและการเรียนรู้เกี่ยวกับสิทธิ์ ความรับผิดชอบ และผลกระทบทางสังคมจากการใช้เทคโนโลยีเป็นสิ่งจำเป็นในยุคดิจิทัล การเป็นพลเมืองดิจิทัลที่ดีไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่างเต็มที่ แต่ยังช่วยปกป้องตนเองและผู้อื่นจากความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้ (Ribble, 2015) ในทางปฏิบัติ ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวนมากไม่น้อยยังขาดทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ และยังไม่เข้าใจวิธีการลดผลกระทบจากความเสียหายในโลกออนไลน์ การพัฒนาความเข้าใจและทักษะเหล่านี้จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องถูกนำมาใช้ในการศึกษาและการสอน เพื่อให้ทั้งครูและนักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย และเพื่อสร้างสังคมที่มีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีความรับผิดชอบ

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและความตระหนักการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู ว่ามีพฤติกรรมการใช้อย่างไร และมีความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok หรือไม่ เพื่อจะได้นำผลศึกษาไปใช้ในการหาแนวทางการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok และเผื่อระวังในการใช้โซเชียลมีเดียของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู
2. เพื่อศึกษาความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจในการศึกษาพฤติกรรมและความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตครู หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ชั้นปีที่ 2 (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563) 10 แขนงวิชา ได้แก่ แขนงวิชาคณิตศาสตร์ แขนงวิชาเคมี แขนงวิชาชีววิทยา แขนงวิชาพลศึกษา แขนงวิชาฟิสิกส์ แขนงวิชาภาษาไทย แขนงวิชาภาษาอังกฤษ แขนงวิชาภาษาจีน แขนงวิชาสังคมศึกษา และแขนงวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ จำนวน 478 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตครู หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา ชั้นปีที่ 2 (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563) 10 แขนงวิชาที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 214 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู

2.2 แบบสอบถามความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาวิจัย

3.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert (1932)

3.3 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และ 2 มาสร้างเครื่องมือวิจัยทั้ง 2 ฉบับ ดังนี้

3.3.1 แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert (1932) ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา จำนวน 7 ข้อ ด้านการสื่อสาร จำนวน 7 ข้อ และด้านความบันเทิง จำนวน 10 ข้อ

3.3.2 แบบสอบถามความตระหนักรู้การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert (1932) ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 18 ข้อ

3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรง โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน แล้วคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามรายข้อกับวัตถุประสงค์ ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามมีค่า IOC รายข้อ 1.00 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีคุณภาพด้านความตรง

3.5 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยง นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนิสิตครูหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ชั้นปีที่ 2 (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563) ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเที่ยง (reliability) โดยคำนวณหาค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .886 ซึ่งถือได้ว่าแบบสอบถามมีคุณภาพด้านความเที่ยงในระดับสูง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วมาสร้างเป็นแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์โดยสร้างในกูเกิ้ลฟอร์ม จากนั้นดำเนินการขออนุญาตเก็บข้อมูลจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลประมาณ 2 สัปดาห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ พฤติกรรมการใช้งาน และความตระหนักรู้ในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

พฤติกรรมและความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการทำงานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู

ตารางที่ 1 แสดงภาพรวมพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู

n = 214

พฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับพฤติกรรม	ลำดับ
ด้านการศึกษา	2.30	1.12	นาน ๆ ครั้ง	2
ด้านการติดต่อสื่อสาร	2.24	1.16	นาน ๆ ครั้ง	3
ด้านความบันเทิง	3.28	1.26	บางครั้ง	1

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาพรวมพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู เป็นไปเพื่อความบันเทิงมากที่สุด ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 1.26) รองลงมาได้แก่ การศึกษา ($\bar{X} = 2.30$, S.D. = 1.12) และการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 2.24$, S.D. = 1.16) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาศึกษาความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการทำงานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู

ตารางที่ 2 แสดงความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการทำงานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู (คำถามเชิงบวก)

n = 214

ความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ในการทำงานแอปพลิเคชัน TikTok	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับความ ตระหนัก	ลำดับ
1. นิสิตคิดว่าควรมีการอัปเดต (Update) ข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูล การติดต่อในการทำงานแอปพลิเคชัน TikTok ของตัวเองอยู่เสมอ (อีเมลหรือหมายเลขโทรศัพท์เพื่อใช้ในการกู้คืนบัญชีผู้ใช้งาน)	3.50	1.02	มาก	8
2. นิสิตคิดว่าควรสร้างรหัสผ่านการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ที่คาดเดายากและไม่ควรใช้รหัสผ่านเดียวกันกับบัญชีผู้ใช้งานอื่น	4.00	1.05	มาก	3
3. นิสิตคิดว่าควรเปิดใช้งานการตรวจสอบยืนยัน 2 ระดับ ของแอปพลิเคชัน TikTok	3.66	1.17	มาก	6
4. นิสิตคิดว่าควรเปิดการแจ้งเตือนพวช (ความปลอดภัย) ของแอป พลิเคชัน TikTok	3.90	1.03	มาก	5
5. นิสิตคิดว่าควรทำการยืนยันอุปกรณ์ของตัวเองทุกครั้งในการใช้ งานแอปพลิเคชัน TikTok	3.39	1.24	ปานกลาง	9

ความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับความ ตระหนัก	ลำดับ
6. นิสิตคิดว่าควรหลีกเลี่ยงการโจมตีแบบฟิชซิง (การถูกหลอกหลวงให้บอกข้อมูลส่วนตัว เช่น รหัสผ่าน หมายเลขบัตรเครดิต หมายเลขประจำตัวประชาชน หรือข้อมูลที่ละเอียดอ่อนอื่น ๆ)	4.37	0.92	มาก	1
7. นิสิตคิดว่าควรหลีกเลี่ยงการเชื่อมต่อไวไฟ (WIFI) สาธารณะหรือไวไฟ (WIFI) จากแหล่งที่มาที่ไม่รู้จัก	3.60	1.18	มาก	7
8. นิสิตคิดว่าควรหมั่นอัปเดต (Update) ระบบปฏิบัติการบนอุปกรณ์สื่อสารที่ใช้ในการออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ	3.99	1.01	มาก	4
9. นิสิตคิดว่าการสำรองข้อมูลและตั้งรหัสการใช้งานทำให้อุปกรณ์ของนิสิตมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น	4.07	0.99	มาก	2
รวม	3.83	1.07	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู ในคำถามเชิงบวกซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับวิธีการป้องกันความปลอดภัยของข้อมูลบนโลกไซเบอร์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 1.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 อันดับแรก พบว่า นิสิตคิดว่าควรหลีกเลี่ยงการโจมตีแบบฟิชซิง (การถูกหลอกหลวงให้บอกข้อมูลส่วนตัว เช่น รหัสผ่าน หมายเลขบัตรเครดิต หมายเลขประจำตัวประชาชน หรือข้อมูลที่ละเอียดอ่อนอื่น ๆ) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.92) รองลงมาได้แก่นิสิตคิดว่าการสำรองข้อมูลและตั้งรหัสการใช้งานทำให้อุปกรณ์ของนิสิตมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.99) และนิสิตคิดว่าควรสร้างรหัสผ่านการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ที่คาดเดายากและไม่ควรใช้รหัสผ่านเดียวกันกับบัญชีผู้ใช้งานอื่น ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 1.05) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู (คำถามเชิงลบ)

n = 214

ความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้ งานแอปพลิเคชัน TikTok	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับความ ตระหนัก	ลำดับ
1. นิสิตคิดว่าการเปลี่ยนรหัสผ่านบัญชีผู้ใช้งาน TikTok ทุก ๆ 1 ปีเป็นการรักษาความปลอดภัยของบัญชีผู้ใช้งานที่ดีที่สุด	3.49	1.16	น้อย	9

ตารางที่ 3 แสดงความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู (คำถามเชิงลบ) (ต่อ)

n = 214

ความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับความตระหนัก	ลำดับ
2. นิสิตคิดว่าการเผยแพร่ประวัติการใช้งาน/ธุรกรรมทางการเงินในแอปพลิเคชัน TikTok เป็นการช่วยเตือนความจำ	2.42	1.35	มาก	5
3. นิสิตคิดว่าควรผูกบัญชีธนาคาร/หมายเลขบัตรเครดิต กับแอปพลิเคชัน TikTok เพื่อความสะดวกในการซื้อขายสินค้าและบริการทางออนไลน์	2.49	1.29	มาก	7
4. นิสิตคิดว่าการเข้าถึงสิ่งที่สนใจโดยการคลิกลิงก์ โดยเฉพาะจากผู้ติดตามที่ไม่รู้จัก หรือจากข้อความที่มีการแสดงความคิดเห็นมีความปลอดภัยสูง เชื่อถือได้	2.38	1.35	มาก	4
5. นิสิตคิดว่าควรอนุญาตให้แอปพลิเคชันเข้าถึงข้อมูลทั้งหมดบนอุปกรณ์ของนิสิต เพื่อให้แอปพลิเคชันทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ	2.45	1.29	มาก	6
6. นิสิตคิดว่าการใช้อุปกรณ์ต่อพ่วงตามแหล่งให้บริการสาธารณชนกับอุปกรณ์ส่วนตัวของนิสิตเป็นสิ่งที่ไม่น่ากังวล	2.35	1.28	มาก	3
7. นิสิตคิดว่าการอนุญาตให้เพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดเข้าถึงการใช้งานบัญชี TikTok ส่วนตัวของนิสิต เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้บัญชีของนิสิตมีความเคลื่อนไหวอยู่เสมอ	2.19	1.25	มาก	2
8. นิสิตคิดว่าการแบ่งปันอุปกรณ์ส่วนตัวให้เพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดใช้งานร่วมกับนิสิตเป็นการลดภาวะโลกร้อน	2.18	1.26	มาก	1
9. นิสิตคิดว่าการศึกษาขั้นตอน และวิธีการใช้งานที่ปลอดภัยของแอปพลิเคชัน TikTok ตามคำแนะนำ เป็นวิธีที่เสียเวลาและไม่สามารถช่วยให้นิสิตใช้งานได้อย่างปลอดภัยได้จริง	2.62	1.35	ปานกลาง	8
รวม	2.51	1.29	ปานกลาง	

จากตารางที่ 3 พบว่า ความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู ในคำถามเชิงลบ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้วิธีการใช้งานที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของข้อมูลบนโลกไซเบอร์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.51$, S.D. = 1.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 อันดับแรก พบว่า นิสิตคิดว่าการแบ่งปันอุปกรณ์ส่วนตัวให้เพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดใช้งานร่วมกับนิสิตเป็นการลดภาวะโลกร้อน ($\bar{X} = 2.18$, S.D. = 1.26) รองลงมา ได้แก่ นิสิตคิดว่าการอนุญาตให้เพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดเข้าถึงการใช้งานบัญชี TikTok ส่วนตัวของนิสิต เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้บัญชีของนิสิตมีความเคลื่อนไหวอยู่เสมอ

($\bar{X} = 2.19$, S.D. = 1.25) และนิสิตคิดว่าการใช้อุปกรณ์ต่อพ่วงตามแหล่งให้บริการสาธารณะ กับอุปกรณ์ส่วนตัวของนิสิตเป็นสิ่งที่ไม่น่ากังวล ($\bar{X} = 2.35$, S.D. = 1.28) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. พฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครู ภาพรวมเป็นไปเพื่อความบันเทิงมากที่สุด ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 1.26) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก TikTok เป็นแอปแสดงวิดีโอขนาดสั้นสำหรับนำเสนอเนื้อหาที่สร้างสรรค์และสนุกสนานที่ใครก็เป็นผู้สร้างเนื้อหาได้โดยสามารถแบ่งปันกับเพื่อนบนโลกออนไลน์ได้อย่างง่ายดาย นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นพื้นที่ในการโฆษณาและขายสินค้าหลากหลายประเภทอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภรภัทร ธัญญเจริญ (2563) ที่พบว่า แอปพลิเคชัน TikTok สามารถเปิดพื้นที่ให้โอกาสในการสร้างวิดีโอคอนเทนต์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้ตามความชอบของผู้ใช้งาน ส่งผลให้เกิดความสุขเพลิดเพลิน บันเทิงใจกับการได้เข้าไปใช้งาน นอกจากนี้ ยังเป็นพื้นที่ที่สามารถติดตามข่าวสาร องค์กรความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์สำหรับตัวผู้ใช้งาน ทั้งยังช่วยลดความเครียดได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสกสรร สายสีสด (2564) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้และความพึงพอใจในการใช้แอปพลิเคชัน TikTok ของนักเรียน นักศึกษาในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน นักศึกษาเลือกชมแอปพลิเคชัน TikTok ส่วนใหญ่คือ ความสนุก เพลิดเพลิน คิดเป็นร้อยละ 89.5

2. ความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครูในคำถามเชิงบวก ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับวิธีการป้องกันความปลอดภัยของข้อมูลบนโลกไซเบอร์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 1.07) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตครูทราบวิธีการสร้างความปลอดภัยบนโลกไซเบอร์ (cyber security) อันเป็นความฉลาดทางดิจิทัล (มูลนิธิส่งเสริมสื่อเด็กและเยาวชน, 2563: ออนไลน์) ซึ่งจะเห็นได้ว่าความปลอดภัยที่นิสิตตระหนักมากที่สุดคือ การจัดการความเป็นส่วนตัว (privacy management) หลีกเลี่ยงการโจมตีแบบฟิชชิง ระวังตระวังในการเปิดเผยชื่อและที่ตั้ง พร้อมทั้งปฏิเสธแอปที่พยายามจะเข้าถึงข้อมูลส่วนตัว รองลงมาคือ การรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกไซเบอร์ (cybersecurity management) โดยการปกป้องอุปกรณ์ดิจิทัลข้อมูลที่จัดเก็บและข้อมูลส่วนตัว ไม่ให้เสียหาย สูญหาย หรือถูกโจรกรรมจากผู้ไม่หวังดีในโลกไซเบอร์ และตระหนักว่าควรมีการสร้างรหัสผ่านที่คาดเดาได้ยากและไม่ควรใช้รหัสผ่านเดียวกันกับบัญชีผู้ใช้งานอื่นจะทำให้ข้อมูลหรืออุปกรณ์มีความปลอดภัย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติยา วิสิฐพงศ์พันธ์ และคณะ (2565) ที่พบว่า มี 3 จาก 5 ปัจจัยหลักที่ส่งต่อการตระหนักรู้ถึงภัยคุกคามทางด้านไซเบอร์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องภัยคุกคามทางไซเบอร์ ความปลอดภัยของอุปกรณ์และการเชื่อมต่อ และพฤติกรรมของผู้ใช้งาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok ของนิสิตครูในคำถามเชิงลบ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้วิธีการใช้งานที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของข้อมูลบนโลกไซเบอร์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.51$, S.D. = 1.29) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความเคยชินและการปฏิบัติเป็นประจำที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี เช่น นิสิตคิดว่าการศึกษาชั้นตอน และวิธีการใช้งานที่ปลอดภัยของแอปพลิเคชัน TikTok ตามคำแนะนำเป็นวิธีที่เสียเวลาและไม่สามารถช่วยให้นิสิตใช้งานได้อย่างปลอดภัยได้จริง และคิดว่าการผูกบัญชีธนาคาร/หมายเลขบัตรเครดิตกับแอปพลิเคชัน TikTok เป็นวิธีที่สะดวกในการซื้อขายสินค้าและบริการทางออนไลน์ อีกทั้งยังเห็นว่าควรอนุญาตให้แอปพลิเคชันเข้าถึงข้อมูลทั้งหมดบนอุปกรณ์ของตนเองเพื่อให้แอปพลิเคชันทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวสืบเนื่องมาจากการยอมรับเทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตัวบุคคลหรือการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ไม่ว่าจะเป็นทัศนคติและการใช้งานเทคโนโลยีที่ง่ายขึ้น โดยรูปแบบการยอมรับเทคโนโลยีประกอบด้วย ปัจจัยด้านการยอมรับความง่ายต่อการใช้งาน และปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานเทคโนโลยี (สุทิพย์ ประทุม, และสรุณีย์ อุเสินยาง, 2565) เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้เกิดความเสี่ยงหรือขาดความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลตามมา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Katherine, & Lipford (2008) ที่กล่าวเพิ่มเติมถึงการตระหนักถึงความเป็นส่วนตัวว่า ผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์จะใช้ประสบการณ์ตรงและบรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) มาเป็นตัวชี้วัดว่าข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้บริการที่ควรเปิดเผยหรือไม่ควรเปิดเผย หากผู้ใช้งานรู้สึกได้ถึงการรุกรานหรือก้าวล่วงความเป็นส่วนตัวอย่างไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากการเปิดเผยข้อมูล เรื่องราวต่าง ๆ ก็จะทำให้เกิดความตระหนักในการควบคุมการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวและจัดการกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้งานมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติยา วิสิษฐพงศ์พันธ์ และคณะ. (2565). ปัจจัยที่ส่งต่อการตระหนักรู้ถึงความปลอดภัยทางไซเบอร์ของ นักศึกษามหาวิทยาลัย. *วารสารวิชาการวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*, 32(1), 33-38.
- แจ่มจันทร์ บุญโญปกรณ์. (2565). การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับการให้บริการการท่องเที่ยวบนชีวิตวิถีใหม่ด้วยแอปพลิเคชันบน โทรศัพท์มือถือ. *วารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ*, 4(2), 402-412.
- ทศนา แชมมณี. (2555). บัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21: การปรับหลักสูตรการสอน. ใน *เอกสารประกอบการสัมมนาการสอน วิจัยและผลิตผลงานวิชาการในสาขาวิชาหลักสูตร และการสอน: ประสบการณ์จากอดีตสู่อนาคตที่ยั่งยืน*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภรภัทร ธัญญเจริญ. (2563). *พฤติกรรม การเปิดรับ ทัศนคติ และการตัดสินใจใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

- มูลนิธิส่งเสริมสื่อเด็กและเยาวชน. (2563). *ความฉลาดทางดิจิทัล*. http://cclickthailand.com/wp-content/uploads/2020/04/dq_FINAL.pdf
- สมาคมธนาคารไทย. (2566). *ไทยติดอันดับ 6 ของโลก เกิด “ภัยทางการเงิน” มากที่สุด*. <https://www.tba.or.th/ไทยติดอันดับ-6-ของโลก-เกิ/>.
- สุทิพย์ ประทุม และสร้อยณี อุเสินยาง. (2565). การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศในยุควิถีชีวิตใหม่. *วารสารลวะศรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*, 6(1), 1-18.
- เสกสรร สายสีสอด. (2564). การศึกษาพฤติกรรมการใช้และความพึงพอใจในการใช้แอปพลิเคชัน TikTok ของนักเรียน นักศึกษาในเขตเทศบาลนครอุดรธานี. *วารสารวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 2(3), 402-412.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2563). *ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม (Anti-Fake News Center)*. <https://library.parliament.go.th/sites/default/files/assets/files/works/academic%20office/radio%20scripts/pdf/2563-04/NALT-radioscript-rr2563-apr2.pdf>
- อินดิจิทัล. (2563). *สถิติของ TikTok ที่นักการตลาดควรรู้*. <https://www.indigital.co.th/TikTok-stats/>
- Katherine, S., & Lipford, H. R. (2008). Strategies and struggles with privacy in an online social networking community. *Proceedings of the 22nd British HCI Group Annual Conference on HCI 2008: People and Computers XXII: Culture, Creativity*, 1, 111-119.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitude. *Archives of Psychology*, 140, 1-55.
- Ribble, M. (2015). *Digital citizenship in schools: Nine elements all students should know* (3rd ed.). International Society for Technology in Education